

ผลของการใช้สื่อ eDLRU ที่ส่งเสริมสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและ  
การจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น  
Results of eDLRU Media Utilizing in Enhancing Early Childhood Teacher  
Competency in Learning and Curriculum Management: A Case Study of Early  
Childhood Care Centers under Supervision of the Department  
of Local Administration

ทิพย์ ขำอยู่\*, สุทธิพรธน์ อธิพงษ์ และ นิธมล สุวรรณศรี  
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Thip Khumyou Sudthipan Dhirapongse Niroumon Suwannasri  
Faculty of Education, Suan Dusit University

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของการใช้สื่อ eDLRU 2) เปรียบเทียบ สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้สื่อ eDLRU และ 3) เพื่อศึกษาทัศนคติของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้สื่อ eDLRU ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็กจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 397 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย หลังการใช้สื่อ eDLRU มากกว่าก่อนการใช้สื่อ eDLRU โดยหลังการใช้สื่อ eDLRU ครูปฐมวัยมีสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ อันดับแรก คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรองลงมา คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยภายหลังการใช้สื่อ eDLRU พบว่า ภาพรวมของสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ( $t = -16.59$ ,  $p = .00$ ) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ภายหลังการใช้สื่อ eDLRU ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 3) ทัศนคติของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้สื่อ eDLRU พบ 3 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นแรก ด้านความพึงพอใจในการใช้สื่อ eDLRU โดยครูมีความเห็นว่า สื่อ eDLRU มีลักษณะเข้าใจได้ง่ายไม่มีความซับซ้อน และช่วยให้ครูปฐมวัยมีความรู้เพิ่ม ประเด็นที่สอง ด้านผลกระทบที่เกิดหลังจากการใช้สื่อ eDLRU พบว่า สื่อ eDLRU ทำให้การสอนของครูน่าสนใจขึ้นและส่งผลให้เด็กขาดเรียนลดลง ประเด็นสุดท้าย ผลการวิเคราะห์พบว่า สื่อ eDLRU มี ข้อจำกัดในการพัฒนาสมรรถนะของครู 3 ประการ ได้แก่

\* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)  
e-mail: thipkhumyou@gmail.com

1) ครูยังขาดทักษะการตั้งคำถามที่ส่งเสริมกระบวนการคิด เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาที่ใช้สื่อ eDLRU 2) ครูปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการเห็นว่าควรมีการนิเทศติดตามในขณะนำสื่อไปใช้สอน และ 3) การวางแผนกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูปฐมวัยยังไม่สามารถทำได้อย่างเหมาะสม

**คำสำคัญ** ครูผู้ดูแลเด็ก สื่อ eDLRU สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

## Abstract

The purpose of this research project are to: 1) investigate and compare the results of utilizing eDLRU media in enhancing early childhood teacher competency in learning and curriculum management, and 2) examine teachers' perceptions about using the eDLRU media in teaching and learning management. Samples of the study were 397 early childhood teachers at Care Centers under the Department of Local Administration in every region of Thailand. Research tools comprised of 1) the eDLRU media and its manual with one-day training, 2) pre-post evaluation form with the reliability of .96, and 3) records of teachers' reflection on using the media. Data analysis employed percentage, frequency, mean, standard deviation and paired-Samples T-test, including content analysis for qualitative data.

Three major findings revealed that:

1) Overall, teacher competency after using the eDLRU media was higher than before employing the media in every competency aspect (before = 3.58, SD. = .46, after = 4.02, SD. = .39). Particularly, when ranking the results showed the highest competency improved was learner-centred management, followed by measurement and evaluation, knowledge and abilities to design learning management, using and developing media, innovation and technology, and developing curriculum respectively.

2) Overall, the results of comparison in teachers' utilizing the eDLRU media before and after indicated their competency in learning and curriculum management was statistically significant at the level of .01 ( $t = -16.59$ ,  $p=.00$ ). In particular, the findings showed their statistically significant differences in each competency as followed: 1) developing curriculum ( $t = -17.72$ ,  $p=.00$ ), 2) knowledge and abilities to design learning management ( $t = -17.31$ ,  $p=.00$ ), 3) learner-centred management ( $t = -13.16$ ,  $p=.00$ ), 4) using and developing media, innovation and technology ( $t = -14.29$ ,  $p=.00$ ), and 5) measurement and evaluation ( $t = -14.57$ ,  $p=.00$ ) respectively.

3) The participants perceived utilizing the eDLRU media in 3 areas. Firstly, their satisfaction of the eDLRU media in 1) its user-friendly and not complicated, and 2) helping improving teachers' knowledge and skills in lesson planning and teaching techniques for learner-centred

management in particular. Secondly, two impacts of using the eDLRU media were found. They were: 1) making the lesson interesting that resulted in reducing children class absence, and 2) increasing teachers' confidence and enthusiasm in their work. Lastly, in spite of teachers' satisfaction and benefits, the teachers found the eDLRU media had some limitations. They were: 1) teachers' lacking skill of questioning due to limited time of the training, 2) the follow-up process requirement, and 3) knowing how to do lesson planning in concerning environmental context of certain Childcare Centers.

**Keywords:** early childhood teachers, eDLRU media, teacher competency in learning and curriculum management

## บทนำ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาเพื่อวางรากฐานการเจริญเติบโตให้กับเด็ก 3-6 ปี ในรูปแบบของการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นฐานของการพัฒนา สิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาในระดับนี้ประสบผลสำเร็จประการหนึ่ง คือ คุณภาพและสมรรถนะของครูผู้สอน เนื่องจากครูผู้สอนเด็กในระดับปฐมวัยคือต้นแบบที่ดีในการดำรงชีวิตของเด็กในทุกๆด้าน ครูคือผู้นำคนสำคัญสำหรับเด็กที่จะเชื่อฟังครูและพร้อมที่จะปฏิบัติตามครูทุกประการ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ครูปฐมวัยจึงต้องพร้อมด้วย คุณภาพและศักยภาพในความเป็นครู อันประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ สมรรถนะในวิชาชีพ เพื่อทำให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียน รวมทั้งครูต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพของการสอนของครูจะสะท้อนถึงคุณภาพของเด็ก สังคมปัจจุบันคาดหวังว่าเด็กวัยนี้จะต้องเป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ (Department of Local Administration, 2008) ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของครูก็เท่ากับเป็นการพัฒนาเด็กในเวลาเดียวกัน

การพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยมีหลายวิธี และวิธีหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับสังคมยุคปัจจุบันนิยมปฏิบัติ คือ การศึกษาด้วยตนเองโดยใช้ระบบการเรียนรู้แบบ e-learning การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนนั้นเทคนิคการศึกษาจากต้นแบบเป็นเทคนิคที่ดี ทำให้ครูเห็นกระบวนการสอนที่เป็นรูปธรรม บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ eDLRU เป็นสื่อที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครูในรูปแบบที่มีภาพเคลื่อนไหวและบรรยากาศจริงในขณะสอน การศึกษาจากตัวแบบประกอบการอบรมเพิ่มเติมความรู้ในการใช้สื่อ eDLRU ที่มีเนื้อหาจากตัวแบบที่เหมาะสมจะช่วยพัฒนาการสอนของครูได้ นอกจากนี้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ eDLRU เป็นเครื่องมือที่ตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้เป็นรายบุคคลสำหรับครู โดยที่สื่อจะสามารถอำนวยความสะดวกให้ครูในการเรียนรู้ในเวลาที่ต้องการ และเลือกสถานที่ในการเรียนรู้ สื่อจะสามารถตอบสนองครูให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในตลอดเวลาและสถานที่มากเท่าที่ครูต้องการ นอกจากนี้สื่อ eDLRU ที่ใช้ในครั้งนี้ยังประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กในระดับปฐมวัย และเทคนิควิธีในการใช้สื่ออย่างเหมาะสม รวมทั้งบทบาทครูในขณะทำการสอน จึงเปรียบเสมือนว่าผู้เรียนได้เข้าไปสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนจริง ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้กับครูผู้สอนในขณะใช้ สื่อ eDLRU นอกจากนี้ก่อนการใช้สื่อยังได้มีการอบรมการใช้ และมีคู่มือประกอบการใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

คุณสมบัติของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการเข้าถึงเทคโนโลยีทางการศึกษา และเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนชนบทสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนการดำเนินการดังกล่าวที่ผ่านมาพบปัญหาของการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยี เนื่องจากการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมยังมีปัญหาในเรื่องการจัดตารางเวลาเรียนของโรงเรียนแต่ละชั้นให้ตรงกับเวลาการถ่ายทอดสดจากโรงเรียนวังไกลกังวล นอกจากนี้การเรียนการสอนขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากครูไม่สามารถหยุดการเรียนการสอนเพื่ออธิบายเพิ่มเติมให้กับนักเรียนบางช่วงเวลา และในบางครั้งเกิดปัญหาเรื่องสัญญาณดาวเทียมขาด ๆ หาย ๆ ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โครงการจึงได้จัดทำระบบ e-Learning ของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หรือเรียกว่า eDLTV ขึ้น มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ทำการพัฒนาระบบการสอนทางไกลด้วยการนำสื่อการสอนในรูปแบบของ VDO on Demand ขึ้นเพื่อใช้แก้ปัญหาข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนทางไกล โดยเรียกชื่อว่าสื่อ eDLRU (Electronic Distance Learning Rajabhat University) โดยร่วมกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ลักษณะของสื่อ Electronic Distance Learning ในชื่อ สื่อ eDLRU ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตได้ผลิตขึ้นนั้น เป็นสื่อประเภทที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงภาพและเสียง และมีความเสมือนจริง ตามแนวคิดของเอคเคอร์เดล ที่กล่าวในเรื่องประเภทสื่อและการเรียนรู้ นอกจากนี้สื่อ Electronic Distance Learning ยังพัฒนาขึ้นรูปของ VDO on Demand ที่กำหนดเนื้อหาตรงตามความต้องการของผู้ใช้ คือเนื้อหาที่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในระดับอนุบาลและประถมศึกษา ที่จัดขึ้นในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนต้นแบบทางด้านจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยที่พร้อมด้วยวิธีการที่หลากหลายและมีสื่อที่เหมาะสมกับธรรมชาติและช่วงวัยของเด็ก สื่อ eDLRU จะเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัยในรูปแบบของการศึกษาด้วยตนเองจากตัวแบบในลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้สื่อ eDLRU ที่ใช้ในครั้งนี้นี้ยังเป็นสื่อที่ผ่านกระบวนการประเมินคุณภาพด้วยการวิจัยการหาคุณภาพสื่อ โดยศึกษากับกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเลือกโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 7,000 โรงเรียน และผลการวิจัยพบว่า ครูที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้สื่อ eDLRU มีความพอใจในสื่อในคุณภาพของสื่อในระดับมากที่สุด 4 ด้าน อันประกอบด้วย 1) ด้านภาพรวมของสื่อ 2) ด้านประโยชน์ของสื่อ 3) ด้านเนื้อหาที่ปรากฏในสื่อ และ 4) ด้านรูปแบบของเว็บไซต์ที่ใช้ในการเผยแพร่ (Tiamboonprasert & Pinyagorn, 2014) นอกจากนี้สื่อ eDLRU ยังได้รับรางวัลสื่อดีเด่น จากโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปี พ.ศ.2557

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องคุณภาพของการจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษา และการถ่ายโอนอำนาจความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาไปสู่ท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัย เพื่อมุ่งหวังให้ท้องถิ่นดำเนินการจัดการศึกษาบนพื้นฐานบริบทชุมชนและคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก ตามหลักความเชื่อที่ว่า การจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับบริบทชุมชนจะส่งผลถึงประโยชน์ผู้เรียนโดยตรง นอกจากนี้ยังส่งผลถึงโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของเด็กในท้องถิ่นที่ห่างไกล และเป็นการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียนในชนบทตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 41 ดังนั้นกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น

เพื่อเป็นแนวทางให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศนำไปเป็นเกณฑ์ในการดำเนินการ เพื่อให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งมาตรฐานนั้นแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) มาตรฐานด้านบุคลากร 3) มาตรฐานด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำหรับมาตรฐานที่ 2 ด้านการพัฒนาบุคลากร กำลังเป็นปัญหาหลักของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดกรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จากการวิจัยของ (Bhulpat, 2012) พบว่าในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งในด้านมาตรฐานที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเร่งด่วนคือการพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องสมรรถนะในด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ และประเด็นที่ครูในศูนย์เด็กเล็กต้องการได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ ความรู้ด้านการจัดทำหลักสูตร การเขียนบันทึกการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก วิธีการศึกษาหาความรู้สำหรับครู ซึ่งประเด็นดังกล่าวคือจุดอ่อนของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Bhulpat, 2012) จึงเท่ากับว่าปัญหาที่เร่งด่วนที่ต้องพัฒนาและสอดคล้องกับนโยบายของกรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถนะของครูถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดประสิทธิภาพ (Department of Local Administration 2008) เนื่องจากสมรรถนะครูปฐมวัยเป็นสิ่งที่แสดงถึงคุณภาพในการทำงานของครูโดยตรง

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาผลของการใช้สื่อ eDLRU ในการพัฒนาสมรรถนะของครูผู้ดูแลเด็กเล็กในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ใน 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลของการใช้สื่อ eDLRU ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยภายหลังการใช้สื่อ eDLRU
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้สื่อ eDLRU ในการจัดการเรียนการสอน

## กรอบแนวคิด

## ตัวแปรต้น

สื่อ eDLRU (Electronic Distance Learning Rajabhat University) สื่อการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย ถ่ายทอดเนื้อหาในรูปแบบของ VCD ประกอบด้วย 3 กิจกรรม

- กิจกรรมกลางแจ้ง
- กิจกรรมกลุ่ม
- กิจกรรมเสรี



## ตัวแปรตาม

สมรรถนะครูปฐมวัยที่มีต่อการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
  - ความรู้ ความสามารถในการออกแบบ
  - การเรียนรู้
  - การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้
  - การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- พรศนะของครูในการใช้ สื่อ eDLRU
- ความพึงพอใจ
  - ผลกระทบ
  - ข้อจำกัด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## ระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ ด้วยแบบวัดสมรรถนะ และข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบบันทึกหลังสอนของครู รูปแบบการวิจัยเป็นเชิงทดลอง แบบใช้กลุ่มตัวอย่าง แบบกลุ่มเดียว

## ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาค้างนี้ คือ ครูผู้ดูแลเด็กจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 53,623 คน

## กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยวางแผนกำหนดลักษณะและขนาดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้ดูแลเด็กจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และใช้หลักการของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 397 คน โดยคิดเทียบตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามภาค แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

| ภาค                                   | จำนวนประชากร<br>(คน) | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง<br>(คน) |
|---------------------------------------|----------------------|----------------------------|
| 1. ภาคเหนือ (9 จังหวัด)               | 6,232                | 46                         |
| 2. ภาคกลาง (21 จังหวัด)               | 8,113                | 60                         |
| 3. ภาคตะวันออก (7 จังหวัด)            | 2,848                | 21                         |
| 4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (20 จังหวัด) | 26,358               | 195                        |
| 5. ภาคตะวันตก (5 จังหวัด)             | 2,281                | 17                         |
| 6. ภาคใต้ (14 จังหวัด)                | 7,791                | 58                         |
| รวม                                   | 53,623               | 397                        |

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1) สื่อ eDLRU ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากการวิจัย ของ Tiamboonprasert & Pinyagorn (2014) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวม ระดับมาก  $\bar{X} = 4.30$ ,  $SD = 0.46$  และ คู่มือการใช้สื่อ แผนการอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น รวมทั้งการให้การฝึกอบรมการใช้สื่อเป็นระยะเวลา 1 วัน

2) แบบวัดสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และหาคุณภาพของเครื่องมือเชิงเนื้อหาด้วยการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยพบว่าแบบวัดสมรรถนะมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีค่าระหว่าง 0.8 - 1 และทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 ส่วนด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ .96

3) บันทึกหลังสอน จำนวนแต่ละภูมิภาค จำนวน 20 บันทึก โดยสุ่มแบบเจาะจง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ก่อน และหลังการทดลองด้วยแบบสำรวจสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยเก็บจากการบันทึกหลังสอนของครู จำแนกตามภูมิภาค

### ผลการวิจัย

ข้อมูลเชิงปริมาณ ทำการวิเคราะห์ด้วย สถิติพื้นฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วย t-test dependent ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ด้วยตาราง วิเคราะห์ข้อมูล (Data matrix)

## ผลการวิจัย

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้สื่อด้านสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยก่อนและหลังการใช้สื่อ eDLRU พบว่า ครูปฐมวัยมีสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยหลังการใช้สื่อ eDLRU มากกว่าก่อนการใช้สื่อ eDLRU โดยหลังการใช้สื่อ eDLRU ครูปฐมวัยมีสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.02$ ,  $SD. = .39$ ) โดยอันดับแรก คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการสร้างและพัฒนาหลักสูตรตามลำดับ ส่วนก่อนการใช้สื่อ eDLRU ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.58$ ,  $SD. = .46$ ) โดยอันดับแรก คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการสร้างและพัฒนาหลักสูตรตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยภายหลังการใช้สื่อ eDLRU พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ( $t = -16.586$ ,  $p=.000$ ) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยภายหลังการใช้สื่อ eDLRU ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ( $t = -17.721$ ,  $p=.000$ ) ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ( $t = -17.321$ ,  $p=.000$ ) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ( $t = -13.159$ ,  $p=.000$ ) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ( $t = -14.290$ ,  $p=.000$ ) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ( $t = -14.572$ ,  $p=.000$ )

## ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ภายหลังการใช้สื่อ eDLRU

| สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย | ก่อนใช้สื่อ eDLRU |     | หลังใช้สื่อ eDLRU |     | ค่า t-test | p    |
|--------------------------------------------------------------|-------------------|-----|-------------------|-----|------------|------|
|                                                              | $\bar{X}$         | SD. | $\bar{X}$         | SD. |            |      |
| 1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร                                  | 3.38              | .49 | 3.91              | .45 | 17.721     | .000 |
| 2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้                  | 3.56              | .46 | 4.02              | .41 | 17.321     | .000 |
| 3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ                 | 3.75              | .51 | 4.12              | .45 | 13.159     | .000 |
| 4. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ | 3.54              | .56 | 3.97              | .47 | 14.290     | .000 |
| 5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้                             | 3.65              | .51 | 4.06              | .43 | 14.572     | .000 |
| ภาพรวม                                                       | 3.58              | .46 | 4.02              | .39 | 16.586     | .000 |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูมีทัศนคติต่อการใช้สื่อ eDLRU ที่สำคัญ 3 ประการคือ 1) ความพึงพอใจในการใช้สื่อ eDLRU 2) ผลกระทบที่เกิดจากการใช้สื่อ และ 3) ข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในการใช้สื่อ ดังต่อไปนี้

ทัศนคติของครูที่มีต่อการใช้สื่อ ประเด็นแรก ด้านความพึงพอใจในการใช้สื่อ eDLRU พบว่า ครูให้ความคิดเห็นว่าสื่อ eDLRU เข้าใจได้ง่ายไม่มีความซับซ้อน ทำให้ครูมีความรู้มากขึ้นและสามารถประยุกต์ใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเนื้อหาประโยชน์โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะในด้านการเขียนแผน และการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูสามารถนำไปปรับใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จริง ประเด็นที่สอง ผลหลังจากการใช้สื่อ eDLRU พบว่า สื่อ eDLRU ทำให้การสอนของครูน่าสนใจและส่งผลให้เด็กเกิดความสนใจการเรียนลดลง อีกทั้งยังสร้างความมั่นใจในการสอนของครู ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน ส่วนประเด็นสุดท้าย ได้แก่ข้อจำกัดในการใช้สื่อ eDLRU โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สื่อยังไม่สามารถสร้างความชำนาญให้กับครูในเรื่องการใช้คำถามที่ส่งเสริมกระบวนการคิด เนื่องจากระยะเวลาที่ใช้สื่อ eDLRU ค่อนข้างน้อย ซึ่งครูควรได้รับการอบรมการใช้สื่อและฝึกให้มากกว่านี้และครูต้องการนิเทศติดตามในขณะนำสื่อไปใช้สอน และการวางแผนในการกำหนดหน่วยและกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทต่อสภาพแวดล้อมนั้นครูยังมีปัญหาอยู่บ้าง

## อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนที่ใช้สื่อ eDLRU ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสมรรถนะด้านการบริหารจัดการหลักสูตรเพิ่มขึ้นทั้ง 5 ด้าน ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ สื่อ eDLRU เป็นสื่อที่มีวิทัศน์ที่ประกอบไปด้วยเสียงและภาพเคลื่อนไหว เป็นสื่อที่จำแนกประเภทถือว่าเป็นสื่อที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีแก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องทฤษฎีประสบการณ์ของเอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale, 1969) ที่กล่าวว่าผู้เรียนที่ได้รับ การจัดประสบการณ์ด้วยสื่อวิทัศน์จะสามารถเรียนรู้ในระดับร้อยละ 50 จากสิ่งที่เห็น และจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ในการใช้สื่อที่ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้ที่จะนำสื่อไปใช้ต้องได้รับการอบรมการใช้สื่อและการชี้แนะในการนำไปปฏิบัติ นอกจากนั้นในการอบรมยังมีการเพิ่มทักษะด้านการเขียนแผนภายใต้การชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ก่อนนำสื่อไปใช้จริงในชั้นเรียนเท่ากับเป็นการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม และการทดลองสาธิตการสอน ซึ่งจะเพิ่มการเรียนรู้ได้ถึงร้อยละ 70 และในขั้นสุดท้ายกลุ่มตัวอย่างจะต้องนำสื่อลงไปใช้ในการปฏิบัติการสอนจริงในชั้นเรียนซึ่งเอ็ดการ์ เดล ได้สรุปว่าการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงด้วยการนำไปสู่การปฏิบัติผู้เรียนจะได้รับผลการเรียนรู้ถึง ร้อยละ 90 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonsri (2008) กล่าวว่า การนำวิทัศน์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นมุ่งมุ่งหมายหลักคือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาจากวิทัศน์ตรงตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้และรูปแบบการผลิตรายการต้องมีคุณภาพที่สามารถสื่อความหมายและถ่ายทอดความรู้ได้อย่างชัดเจน และต้องนำสื่อไปใช้จริง สื่อ eDLRU เป็นสื่อตามเป้าประสงค์ซึ่งในเนื้อหาของสื่อครั้งนี้คือเทคนิควิธีการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้คุณลักษณะของสื่อ eDLRU เป็นสื่อที่ตรงตามความต้องการ (On Demand) ตรงในด้านวัตถุประสงค์ของการเรียนนั้นคือเนื้อหาของสื่อที่มีการกล่าวถึงรูปแบบและวิธีการสอนของครูที่มีคุณภาพจากโรงเรียนต้นแบบ ที่มีการเรียนการสอนในรูปแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และลักษณะของสื่อเป็นสื่อที่มุ่งเน้นการศึกษาด้วยตนเอง กลุ่มทดลองจะสามารถศึกษาด้วยตนเองตามความต้องการ และเลือกศึกษาได้มากกว่า 1 ครั้งจนกว่าจะเข้าใจอย่างไม่เข้าใจอาจดูได้บ่อยครั้งตามความต้องการ และกลับมาเลือกดูบางช่วงบางตอนที่ยังไม่เข้าใจได้ นอกจากนี้สื่อ eDLRU ที่มหาวิทยาลัยสวนดุสิตผลิตในครั้งนี้ยังเป็นสื่อที่ได้รับการติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อ eDLRU โดยมีการทำวิจัยเรื่อง การประเมินและติดตามผลการ

ใช้สื่อ eDLRU จากโรงเรียนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต และนำมาปรับปรุงสื่อ eDLRU ให้มีความพร้อมและเกิดประโยชน์ต่อการใช้งานมากที่สุด และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเท่ากับเป็นวิธีการของการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยวิธีนี้จะเหมาะกับผู้ที่ป็นครูประจำการที่มีทักษะการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กอยู่บ้างแล้ว แต่ต้องการความถูกต้อง การสร้างความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมให้เกิดความเข้าใจในการสอนเพิ่มมากขึ้น

### ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยประสิทธิผลของการใช้สื่อ eDLRU กับนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในชั้นปีที่ 5 ที่ไม่มีประสบการณ์ในการเป็นครูก่อน
2. ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่องความคงอยู่ของสมรรถนะครูผู้สอนด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ของครูที่ผ่านการใช้สื่อ eDLRU เมื่อระยะเวลาผ่านไปเป็นระยะ 6 เดือน / 12 เดือน
3. ควรมีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ใช้สื่อ eDLRU

### References

- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2555). *สุขภาพและความปลอดภัยทักษะกลไก: แนวทางสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สารสนเทศด้านปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วิภาวดี บุญศรี. (2551). การผลิตวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2555, จาก [itschool.mfu.ac.th/ptuet/LAB/.../การผลิตสื่อวีดิทัศน์.ppt](http://itschool.mfu.ac.th/ptuet/LAB/.../การผลิตสื่อวีดิทัศน์.ppt).
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2551). *แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2551-2554)*. กรุงเทพฯ: ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น.
- จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ และชุตีวรรณ ภิญากรณ์. (2557). การประเมินและติดตามการใช้สื่อ eDLRU ของโรงเรียนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. *วารสารวิจัย มสส.สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10 (1).

Dale, Edgar. (1969). *Audio – Visual Methods in Teaching*. 3 rd ed. New York : Rinehart & Winston.

### Translated Thai References

- Bhulpat, C. (2012). *Health and safety skills mechanism: a guide for teachers and others involved in the care and early childhood development*. Bangkok: Suan Dusit Rajabhat University. (in Thai)
- Boonsri, W. (2008). The video production to education. Retrieved March 11, 2009, from [itschool.mfu.ac.th/ptuet/LAB/.../การผลิตสื่อวีดิทัศน์.ppt](http://itschool.mfu.ac.th/ptuet/LAB/.../การผลิตสื่อวีดิทัศน์.ppt). (in Thai)
- Department of Local Administration. (2008). *Local Education Development Plan 3 year period (2551-2554 BC)*. Bangkok: The budget plans and local education authorities. (in Thai)

Tiamboonprasert, J. & Pinyagorn, C. (2014). The evaluation and follow-up for using eDLRU Media in Schools Network of Suan Dusit Rajabhat University. *SDU Research Journal Humanities and Social Sciences*. Vol. 10 (1). (in Thai)

#### คณะผู้เขียน

**ดร.ทิพย์ ขำอยู่**

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

thipkhumyou@gmail.com

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพรรณ อีร์พงศ์**

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

jang\_sdu@hotmail.com

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิฤมล สุวรรณศรี**

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

niroumon@hotmail.com